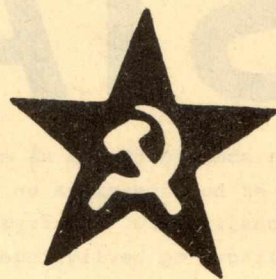

EKSTRA

HVA MÅ GJØRES

AVISA TIL NORGES KOMMUNISTISKE STUDENTFORBUND EKSTRANUMMER 1974

"Statsbudsjettet tjener som middel til å nyfordele en del av nasjonalinntekten i utbytterklassens interesser. Det settes opp i form av et årlig overslag over statens inntekter og utgifter. Marx skrev at de kapitalistiske staters budsjett ikke er noe annet enn et klassebudsjett, et budsjett for borgerskapet..." (Fra "Politisk økonomi. Lærebok" utgitt i Sovjet 1954.)

klasse budsjett

LIVREDNINGSBELTE FOR KLEPPE.

I forbindelse med statsbudsjettet 75 har Kleppe blitt framstilt som den rene julenisse. Holder dette stikk? Budsjettet kan best karakteriseres som et livredningsbelte for høyresosialdemokratiet. Men som vi skal se henger forutsetningene for skattelettelsene i en tynn tråd, inflasjonen kan fort spise opp de smulene Kleppe kaster ut. For å få plass til skattelettelsene har regjeringa startet raseringa av deler av fellesforbruket. Ser vi på budsjettet finner vi at den delen som går til vanlige folks forbruk står stille, på tross av skattelettelsene. Staten gir med den ene handa og tar igjen med den andre. Lavtlønnete, pensjonister, ungdom under utdanning osv står stille eller får en reel nedgang i levestandarden.

SOSIAL NEDBYGGING.

Regjeringa strammer kraftig inn på fellesforbruket. Statens utgifter veltes over på kommunene - som velter dem videre over på arbeidsfolk. (jmf. rekordbudsjett med store avgiftsøkninger i Bergen og Oslo.) Utgiftene til viktige sektorer som helse- og sosialsektoren, trygdede, utdanning og kommunikasjoner i distriktene fryses fast. (Rikshospitalet fikk 120 nye stillinger i fjor, 3 i år.) Sosial nedbygging karakteriserer best denne politikken. Samtidig legger staten opp til en velkjent splitt og hersk politikk - som når Kleppe i radioen sier "skal postfunksjonårene få høyere lønn må portotakstene heves." Postverket går med overskudd men må ha midler til investeringer - staten hiver millioner inn i oljeinvesteringer, men lar vanlige folk betale investeringene i postverket gjennom økte avgifter. Vårt svar må være. Ta pengene fra monopolene - ikke fra arbeidsfolks lønninger!

INFLASJONSBUJSJETT.

Hele statsbudsjettet med sine skattelettelser bygger på tvilsomme forutsetninger om prisstigninga. En enstemmig presse har karakterisert budsjettet som et inflasjonsbudsjett. Inflasjonen kan fort vise seg å spise opp storparten av Kleppe pakka - og momssystemet og progresjonen fører til at inflasjonen rammer arbeidsfolk med dobbel styrke. Blir inflasjonen større enn beregna, blir statens bevilgninger utilstrekkelige og nye milliardnedskjæringer må kjøres igjennom. De siste tre åra har innstramningene kommet regelmessig en gang ut på nåret. Regjeringa har gjennom budsjettet bundet seg til en forsert utvinningstakt i Nordsjøen, gjennom å ta opp store ekstralån i utlandet som må tilbakebetales av oljepenger.

FORTS. N. S.

NEI TIL RENTEAUKE HEV STIPEND-DELEN!

Statsbudsjettet seier (omsett til forståelig språk). Renta skal opp, gjeldsbyrda skal bli enno tyngre enn før. Til og med rente i studietida er det snakk om. Stipenddelen skal senkast, medan moms og avgifter skal suga enno meir enn før av dei få kronene vi har å leva for.

Åleine momsen på dagleg forbruk tek attende meir enn det vi får i stipend. Eller sagt på ein annan måte: Toppen på det vi må låne dvs. toppen på gjeldsbyrda, er lån frå staten for å betale moms til staten. Til overmål må vi betala høg rente i mange år på dette lånet. «Velt mest mogeleg av byrdene over på vanlege folk» er tonen i statsbudsjettet og så går monopolene, spesielt olje-monopolene fri: Berre momsfrataket på boreplattformene utgjør fleire hundre millionar kroner.

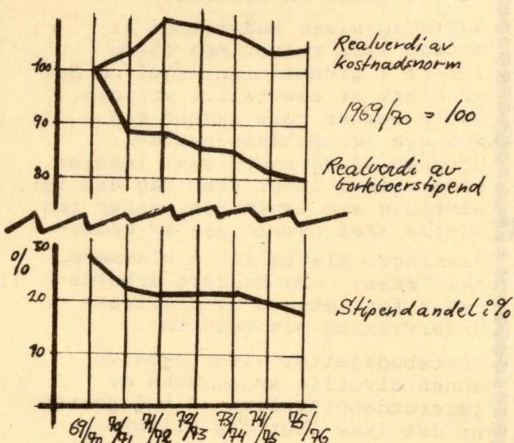
Det ideelle for staten ville vera, deltidsstudier med dårleg løna arbeid om dagen og TV-kurs om kvelden. Slik blir framtida for vaksenopplæringa (jmf. den nye Stortingsmeldinga om høgre utdanning) og sikkert også for andre deler av utdanninga. Slik kunne staten til og med kutta bort stipenda og spara dei millionane også. Lat oss sjå nærare på statsbudsjettet og levevilkåra våre.

STATEN PLÅ LIGGER Å HEVE UTLÅNSRENTA 1%.

For studentene betyr ei slik rentehevning at gjeldsbyrden øker kraftig.

En student som låner et lån på 26000,- må idag med 5,75% rente betale 42300,- tilbake til lånekassa med en tilbakebetalingstid på 20 år. Dersom renta blir heva med 1%, må han/hun betale 48800,- på det samme

lånet. Altså øker gjeldsbyrden med 6500 kr. En som har 40000,- i lån må betale 8000,- mer i renter til Lånekassa. Sjøl om avbetalingstida er 20 år, så betyr det 400,- mer i året, en økning på nesten 11% i forhold til i dag. I tillegg veit vi at de fleste må betale svære summer i renter og avdrag på lån til bolig, og dette gjør særlig den første tida etter studiet svært vanskelig.

RENTER I STUDIETIDA.

Også i år kommer Staten trekkende med planer om at vi skal betale renter i studietida. Men til forskjell fra årene før da slike planer har vært lufta, så er det i år mer sannsynlig enn noen gang at staten

virkelig vil prøve å gjennomføre dem. Oljeinvesteringene i Nordsjøen, den såkalte "anskrisa" krver at staten sparer inn millioner på utgiftene til utdanning. Derfor går også staten inn for en politikk som betyr at studentene sjøl skal betale alle utgiftene ved studiet.

STIPENDENE SYNKER - GJELDSBYRDEN ØKER.

Også gjennom bevilgningene til borteboerstipendiet prøver staten å nå det samme målet. Den sjølfinsansierte student. Realverdien av borteboerstipendiet har sunket med 10% siden det blei innført i 1968. statsbudsjettet foreslår at borteboerstipendiet skal øke med 200,- eller 8,1% for neste år. Dette er langt under prisstigninga. Staten regner med en prisstigning på 11% til neste år. Samskipnaden i Oslo har varslet 29% prisstigning på studentbyene. En lignende prisstigning er ventet på kantineene. Uansett om 11% forutsetningen holder eller ikke, vil statsbudsjettet bety en kraftig nedgang i levestandarden for studentene, og en kraftig økning av gjeldsbyrden. Og gjeldsbyrden tvinger allerede i dag mange til å ta seg jobb ved siden av studiet. I Oslo øker antallet deltidsstudenter stadig, og er nå på 42%.

Slik forsøker staten å velte byrdene over på studentene. Og framtidsmålet er hlvdagsstudenter, som jobber om dagen og studerer om kvelden.

MOMSEN RAMMER

STUDENTENE.

Studentene er blant de grupper som sterkest ble rammet av innføringen

av momsen. Merutgiftene har aldri blitt kompensert ved høyere stipend. Tvert om, realverdien av borteboerstipendiet har gått ned hvert år. Momssystemet betyr at studentene må ha høyere lån for å klare seg, og får derfor større gjeldsbyrde i framtida. Vi er dessuten så heldige å få betale renter av momsen. For et årlig forbruk på 15000kr må vi betale 2500kr i moms. I borteboerstipendiet får vi 2400kr. Vi ser derfor at momsinnbetalingene finansierer mer enn borteboerstipendiet.

FORTS. N. S.

STATSBUDSJETTET OG LÅN- STIPEND SOM REDSKAP.

"Når det gjelder de krav som bør stilles til støtteordningene om å sikre tilstrekkelig tilgang på utdannet arbeidskraft, vil de tiltak som kan komme på tale måtte vurderes i forhold til den aktuelle behovssituasjonen. I dagens situasjon med sterkt press på så godt som alle utdanningsinstitusjoner, kan det ikke sies at det ut fra et rent rekrutterings-synspunkt er behov for spesielle tiltak innenfor finansieringsordningene for skoleungdom og studenter". Sitatet er henta fra St.meld. 66 72-73 OM høyere utdanning, og bygger på ei utgreiing som kom så tidleg som 1967-68. Dette er statens politikk idag også. Lån og stipend blir vurdert som "effektive instrument" i samsamband med økning av "studieeffektiviteten" og stimulering av etterspørselen i forhold til "den aktuelle behovssituasjonen". Hva dette blir når "behovssituasjonen" til monopol kapitalen er olje-profit, fortel statsbudsjettet om.

STANS

MILLION - NEDSKJÆRINGENE!

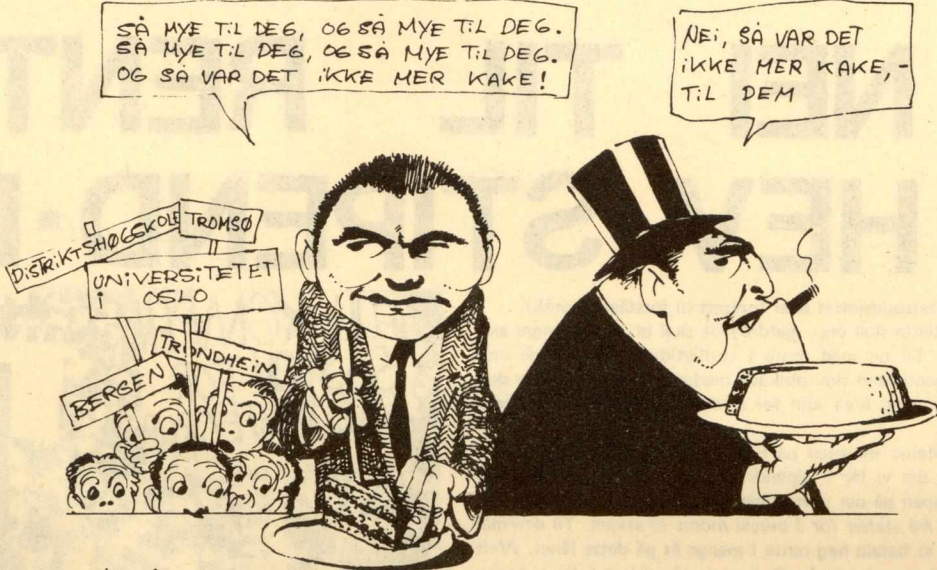
I statsbudsjette som nå er lagt fram er hovedretninga en storstilt rasjonalisering. Fastfrysing av stillinger og bevilgninger er budsjettes tale. I oljemeldinga sa staten at oljeinntektene bl.a. skulle prioriteres til utdanning. Hvis vi ser bort fra noen få utdanningsveier som er nødvendige å prioritere for å opprettholde den forserte utvinningstakten i Nordsjøen, viser statsbudsjettet 75 at pratet om prioritering av høyere utdanning i allefall ikke betyr at staten vil øke utgiftene til høyere utdanning. En annen sak er at de øker antallet studenter uten å øke utgiftene.

KLAR TALE!

"Det er heilt naudsynt at også universiteta og høyskolane set i verk rasjonaliseringstiltak ved å revurdere arbeidsområder og arbeidsoppgaver for tenestemenna." Hvordan skal det rasjonaliseres? Omholt taler varmt om oppnevning av "ressursvurderingskomiteer" på de enkelte lærestedene, som kan stå for sjølrasjonalisering på bakgrunn av statens fastfrysing av bevilgningene. I Østlandsutvalgets innstilling får vi klar beskjed om hvordan det skal rasjonaliseres: "Inoen fag er det f.eks. mulig å tynne ut undervisninga slik at institusjonene blir nærmest eksamensinstitusjoner. Dagens ressursknapphet vil kunne tvinga fram en slik uttynning."

Linja i statsbudsjettet er klar:

»Både for å skaffe midler til investering og fordi det generelt vil være et meget sterkt press på arbeidsmarkedet (p.g.a. petroleumsvirksomheten), må det holdes en meget stram ramme for nye stillinger» (side 19)

STILLINGSKRISE.

Statsbudsjettet gir universitetet i Oslo en halv ny stilling, universitetet i Trondheim la fra et "realistisk" krav på 85 og fikk 18 nye stillinger. (Medisin ikke medregnet.) På universitetene og høyskolene er det idag 11 studenter pr. lærer. For 1975 er det foreslått 25 nye studenter for hver ny lærer. Men disse tallene er egentlig alt for flatterende for det som er realitetene. For det første. Statsbudsjettet opererer med meget lave tall for nye studenter. "Andre stader kan det

enno vere råd å ta ta imot fleire studenter enn det budsjettet reknar med." sier departementet i budsjettet, og det skjer hvert år. Resultatet er at forholdstalla blir langt dårligere enn det en får inntrykk av talla i budsjettet.

EKSTRA INNSPARINGER I VENTE.

Men viktigere er de årlige sparekampanjene. Ifjor ble det spart inn 108 stillinger på universitet-

ene og høyskolene. I år får vi 106½, en tilbakegang på 1½ hvis ikke de innsparne stillingene blir besatt. Og det er tvisomt. Årets budsjett er et inflasjonsbudsjett. Alt taler for at prognosene for prisstigninga ikke holder stikk. Da vil det bli nye innsparinger også i år, og vi kan

Universitetet får ikke øke studenttallet i 1975

43 stillinger er foreslått innspar

se langt etter de innsparne stillingene. Resultatet blir null nye stillinger. Dette er også det resultatet Arbeiderbladet er kommet til (se faksimilie), og de er vanligvis godt informerte om Gjerdes planer.

ØK STILLINGSTALLET!

Staten planlegger et nytt system for høyere utdanning - studiesentraler i hvert fylke basert på distrikthøyskolene (DH-ene).

Stillingstalla fra budsjettet;

	innspar 1974	75	forandr.
Univ/høys.	106	79½	±26½
DH	0	25	25

viser en klar omprioritering av ressursene fra universitetene til DH-ene. Samtidig er forholdstallet student/ansatt langt høyere på DH-ene. (DH -9.8 Univ. i Oslo 6.8) Årets statsbudsjett forsterker denne utviklinga. Staten planlegger DH-ene som et langt mer gjennomrasjonalisert utdanningstilbud enn det nåværende. Statsbudsjettet 1975 følger opp dette. Krvaet må være en kraftig økning i stillingstallet både ved DH-ene og universitetene og høyskolene, slik at de kan gi forsvarlig undervisning, og ikke bli reine eksamensinstitusjoner.

KLASSEBUDSJETT forts.

ARBEIDSPASSER RASERES.

Statsbudsjettet varsler nedbygging av viktige næringsgreiner. Arbeidsgiverandelen av folketrygdsavgiften er forandret slik at 89% av tekstilindustrien får høyere avgift. Resultatet vil være rasering av store deler av denne industrien. Arbeidskraft frigjøres til oljeindustrien, mens tusner av kvinnelige arbeidere settes på gata.

Kleppe lovar skatteauke, men det står at å sjå om det blir noko av. Avgiftsauken på elektrisk straum, telefon og billettprisane er det derimot ikkje noke tvil om. På same måten som momsrammer desse avgiftene vanlege folk sitt daglege forbruk og skaffar staten millioninntekter. Momsen tar milliardsummar frå vanlege folk sine lommebøker kvart år. Dei indirekte skattane og avgiftane er eit kraftig trugsmål mot vanlige folk sin levestandard.

SOLIDARITET

Det er viktig at ulike grupper står saman og avviser alle splitt og hersk forsøka frå regjeringa. Vi må avvisa alle forsøk på å velte nye byrder over på vanlege folk. Kleppe pakka er eit klassebudsjett - eit budsjett der monopola går fri og vanlege folk må betale. korleis resultatet av dette og framtidige budsjett blir er det kampen vi reiser som avgjer. Vi studenter bør minnast at den einastegongen vi har klart å endra statens sine rammer for levevilkåra våre var våren -70 etter omfattande aksjoner for å heva lån/stipend -ramma.

MOT STATENS ANGREP HOLDER DET IKKE MED BARE PRAT: VI MÅ GÅ TIL AKSJONER FOR Å VISE STATEN AT VI

STÅR SAMLET OG ENHETLIG BAK KRAVA VI STILLER:

FELLES AKSJONSUKE FOR ALLE STUDENTER I HØYERE UTDANNING 28.okt - 2.nov.

SLUTT OPP OM AKSJONSDAGEN 31. okt.

SLUTT OPP OM NGS OG YLI 'S AKSJONER MOT STATSBUJSETTET I NOVEMBER.

HVA MED LÆRERSKOLENE?

På side 51 i KUD-budsjettet sier departementet:

"Departementet meiner at ny lov om lærarutdanning må setjast i verk utan at dette fører til auka kostnad pr. student pr. år i høve til i dag. Departementet reknar med at iversetjinga av ny lov om lærarutdanning vil føre til at arbeidsvilkåra både for lærarar og studentar bli endra, slik at dei blir meir i samsvar med ordningane ved dei institusjonane det er naturleg å samanlikne seg med."

PH-systemet skal settes igjennom, og tilpasses DH-systemet. Samtidig viser budsjettet at staten ikke regner med flere lærere i grunnskolen, sjøl om det er klart at elevtallet vil øke. Dette henger nøye sammen med den nye lærerutdanningslova. Gjennom halvårskurs skal lærerne undervise i langt fler fag enn før, samtidig som læremiddelpakker fra Gjerde skal overta mye av undervisninga. Elevtallet i klassene skal økes, med hardere arbeidspress for læreren og dårligere undervisning som resultat.

Statsbudsjettet viser også en annen alvorlig konsekvens av lærerutdanningslova. I budsjettet er det ikke lagt opp til nye undervisningsstillinger i lærerskolene. Derimot legger budsjettet opp til at en rekke stillinger skal omgjøres til administrasjonstillinger. Det skal opprettes 33 administrasjonsstillinger som bl.a. skal utføre "saksforberedelser for de nye styra som skal opprettes."

Konsekvensen er altså at byråkrati- et og de udemokratiske styringsorganer styrkes på bekostning av undervisning og det faglige nivået.

NEI TIL RENTEAUKE

- Forts.

HVEM FÅR RÅD TIL Å STUDERE?

Opprettelsen av Lånekassa etter krigen ble gjort for å ha et virkemiddel til å få folk til å studere, og for å få em mer rettferdig rekruttering. Vi vet at en forutsetning for en sosial rettferdig rekruttering er at økonomisk svake familier ikke blir belastet ved at barna tar utdanning. Slik som realverdien av lån/stipend nå utvikler seg må vi få en skjevare rekruttering.

Nedgangen i realverdien av stipendiene rammer særlig de som må ha lån helt fra gymnastida. Den økte renta og den lavere stipendandelen vil gi disse en svært stor gjeldsbyrde. Vi ser her hvorledes staten bruker dette virkemiddelet til å få folk til å ta kortere studier.

NEI TIL SENKA LEVESTANDARD - VI KREVER RETT TIL HELTIDSStudier.

MINST 40 % STIPENDANDEL FOR UTDANNINGSØKENDE

G.ELDSBYRDEN KNUGER - NEI TIL RENTEHEVNING OG RENTEBELSTNING I STUDIE-TIDA. ØK STIPENDANDELEN.

HVA MÅ GJØRES

AVISA TIL NORGES KOMMUNISTISKE STUDENTFORBUND
Ansvarleg: Bernt Holtmark

ADRESSE:
Hva må gjøres, NKS,
Boks 5628 Binskov,
Oslo 2
POSTGIRO: 22 326 43